

**Podsumowanie wyników naboru wniosków do Instrumentu
Finansowego LIFE+ w roku 2013 oraz naboru wniosków do Programu
LIFE w roku 2014, a także dotychczasowe działania NFOŚiGW w zakresie
wsparcia wnioskodawców i beneficjentów LIFE**

Spis treści:

1. Streszczenie
2. Informacje ogólne
3. Wyniki naboru LIFE+ 2013 roku
4. Podsumowanie perspektywy 2007-2013 Instrumentu Finansowego LIFE+ w Polsce
5. Wyniki naboru LIFE 2014 roku
6. Działalność informacyjno – szkoleniowa Krajowego Punktu Kontaktowego (KPK) oraz NFOŚiGW

1. Streszczenie

- Niniejsza informacja stanowi wypełnienie obowiązku wynikającego z postanowień:
 - art. 6 pkt 11 *Porozumienia w sprawie wdrażania Instrumentu Finansowego LIFE+ pomiędzy Ministrem Środowiska a NFOŚiGW z dnia 05.08.2008 r. zmienionego Anekssem nr 1 z dnia 07.05.2010 r.*,
 - art. 5 pkt 1 *Porozumienia w sprawie współpracy w zakresie wsparcia wdrażania programu działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE, ustanowionego na lata 2014-2020 z dnia 28.02.2014 r.*
- W wyniku naboru LIFE+ w 2013 roku Polska wykorzystała alokację w około 79,29 % (14,64 mln € wobec alokacji wynoszącej 18,47 mln €). W ramach tego naboru NFOŚiGW podpisał 11 nowych umów o współfinansowanie projektów LIFE+ na kwotę 50,63 mln zł.
- W ramach perspektywy Instrumentu Finansowego LIFE+ od naboru 2008 r., w którym NFOŚiGW włączył się we wdrażanie LIFE+, Polska wykorzystała ponad 91,4% swojej alokacji (80,7/88,3 mln €). Dzięki funduszom pozyskanym z KE oraz współfinansowaniu NFOŚiGW, przeznaczono na ochronę środowiska w Polsce łącznie ok. 619 mln zł realizując 64 przedsięwzięcia.
- Nabór 2014 r. był pierwszym naborem wniosków w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 Programu na rzecz środowiska i klimatu LIFE. Do Komisji Europejskiej złożono 71 wniosków na dofinansowanie polskich przedsięwzięć.
- W 2014 roku NFOŚiGW podjął działania propagujące LIFE i wspierające wnioskodawców. Przeszkolonych zostało około 750 przedstawicieli potencjalnych wnioskodawców w ramach organizowanych przez Krajowy Punkt Kontaktowy konferencji, szkoleń i warsztatów. Dodatkowo pracownicy NFOŚiGW prezentowali Program LIFE oraz rolę KPK na konferencjach zorganizowanych przez podmioty zewnętrzne.

2. Informacje ogólne

LIFE jest jedynym instrumentem finansowym Unii Europejskiej koncentrującym się wyłącznie na współfinansowaniu projektów w dziedzinie ochrony środowiska. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja polityki ochrony środowiska oraz identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących ochrony przyrody.

Instrument Finansowy LIFE+ (perspektywa 2007-2013) był programem obejmującym różnorodne zagadnienia, poczynając od ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, przez zmiany klimatu, ochronę powietrza, ochronę gleb i wód, hałas, środowisko miejskie, ochronę zdrowia, aż po działania mające na celu wzrost świadomości społecznej w dziedzinie środowiska. Ważną cechą LIFE+ było promowanie nowatorskich rozwiązań w dziedzinie ochrony środowiska, stąd projekty przygotowywane do dofinansowania w ramach LIFE+, powinny mieć charakter innowacyjny lub demonstracyjny, ewentualnie w przypadku działań związanych z ochroną przyrody opierać się na najlepszych praktykach w danej dziedzinie. Warunki te nie dotyczyły projektów informacyjnych i komunikacyjnych.

LIFE+ podzielony był na trzy komponenty tematyczne:

- komponent I LIFE+ *Przyroda i różnorodność biologiczna*,
- komponent II LIFE+ *Polityka i zarządzanie w zakresie środowiska*,
- komponent III LIFE+ *Informacja i komunikacja*.

Ostatni nabór wniosków w ramach Instrumentu Finansowego LIFE+ Komisja Europejska ogłosiła w 2013 roku. Lista projektów, którym KE przyznała dofinansowanie była znana rok później.

Zgodnie z postanowieniami art. 6 pkt 11 *Porozumienia w sprawie wdrażania Instrumentu Finansowego LIFE+ pomiędzy Ministrem Środowiska a NFOŚiGW* z dnia 5 września 2008 r., na podstawie którego NFOŚiGW w perspektywie LIFE+ przejął funkcję Krajowego Punktu Kontaktowego oraz Krajowej Instytucji Wdrażającej Instrument Finansowy LIFE+, Narodowy Fundusz został zobowiązany do sporządzania okresowych informacji na potrzeby Kierownictwa resortu środowiska w zakresie realizacji działań objętych Porozumieniem. Wypełnieniem postanowień Porozumienia jest informacja dot. wyników naboru LIFE+ 2013 r. (pkt 3). Jednocześnie w pkt 4 NFOŚiGW przedstawia podsumowanie perspektywy finansowej 2007-2013 Instrumentu Finansowego LIFE+.

Kontynuacją Instrumentu Finansowego LIFE+ jest obecnie **Program działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE (2014-2020)** ustanowiony Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w dniu 11.12.2013 r. Wdrażanie programu zostało podzielone na dwa okresy rozliczeniowe, w ramach których będą przyjmowane tzw. Wieloletnie Programy Prac, w ramach których KE definiuje ramy wdrażania LIFE w danym okresie.

Program LIFE rozszerzył możliwość ubiegania się o dofinansowanie, oprócz projektów tradycyjnych, o dodatkowo projekty zintegrowane oraz pomocy technicznej. Obszar zainteresowania KE został określony w podziale na dwa podprogramy obejmujące stosowne obszary priorytetowe:

- Podprogram na rzecz środowiska
 - Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami
 - Przyroda i różnorodność biologiczna
 - Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska
- Podprogram na rzecz klimatu
 - łagodzenie skutków zmiany klimatu

- Dostosowanie się do skutków zmian klimatu
- Zarządzanie i informacja w zakresie klimatu

Korzystając z doświadczeń lat ubiegłych, w dniu 28.02.2014 r. podpisano porozumienie pomiędzy MŚ, a NFOŚiGW w sprawie współpracy w zakresie wsparcia wdrażania Programu działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE ustanowionego na lata 2014-2020. Narodowy Fundusz pełnić będzie funkcję Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE w nowej perspektywie finansowej. Wzorem lat poprzednich, przedsięwzięcia realizowane przez beneficjentów z Polski, oprócz dofinansowania ze środków LIFE, będą mogły uzyskać także dodatkowe wsparcie finansowe pochodzące ze środków NFOŚiGW.

Zgodnie z art. 5 pkt 1 *Porozumienia w sprawie współpracy w zakresie wsparcia wdrażania programu działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE, ustanowionego na lata 2014-2020* w pkt. 5 przedmiotowej informacji NFOŚiGW przedstawia wyniki naboru LIFE w 2014 r.

3. Wyniki naboru LIFE+ 2013 roku

W ramach naboru 2013 do Komisji Europejskiej przekazane zostały 64 wnioski złożone do Krajowego Punktu Kontaktowego w systemie eProposal, z czego 52 z niepotwierdzoną deklaracją A6 o współfinansowaniu NFOŚiGW.

Komisja Europejska przyznała dofinansowanie 11 wnioskom z Polski o łącznej wysokości 14,64 mln €, z czego 8 projektów dotyczyło ochrony gatunków i siedlisk (I komponent), 2 projekty dot. innowacji w ochronie środowiska (II komponent) oraz 1 projekt dot. kampanii edukacyjnej w ramach III komponentu.

W wyniku naboru 2013 roku, od czerwca do listopada 2014 roku, NFOŚiGW podpisał **11 umów o współfinansowanie ze środków NFOŚiGW** projektów LIFE+, w łącznej kwocie współfinansowania **50,63 mln zł**. Zgodnie z zasadami naboru realizacja projektów wyłonionych w naborze 2013 mogła rozpocząć się od 1 czerwca 2014 roku. W celu przybliżenia beneficjentom LIFE+ wybranym w naborze 2013 roku procedur oraz wymagań NFOŚiGW, w dniu 10.02.2015 r. zorganizowane zostało szkolenie w zakresie rozliczania umów o dofinansowanie zawartych z NFOŚiGW.

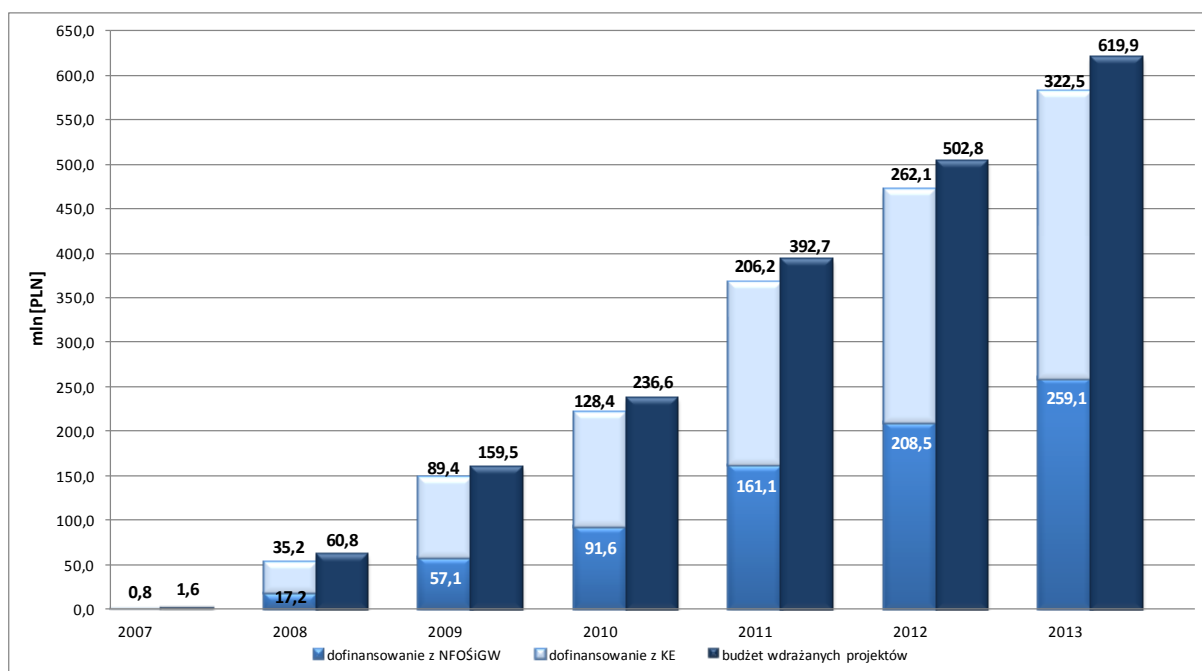
Należy zaznaczyć, iż w naborze 2013 (ostatnim w ramach LIFE+) polskie wnioski wyróżniały się na tle aplikacji europejskich. Jeden z polskich wniosków I komponentu, złożony przez *Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych Województwa Świętokrzyskiego* (tytuł projektu: „*Ochrona cennych siedlisk przyrodniczych na Pomidziu*”), otrzymał wysoką liczbę punktów i wśród 79 zakwalifikowanych do dofinansowania projektów „przyrodniczych”, zajął 5 miejsce. Warto przy tym podkreślić, że 10% wszystkich wniosków zaakceptowanych przez KE w Podprogramie Przyroda było wnioskami polskich wnioskodawców. Inny polski wniosek złożony w II komponentie przez *Instytut Badawczy Leśnictwa* (tytuł projektu: „*Kompleksowy monitoring dynamiki drzewostanów Puszczy Białowieskiej z wykorzystaniem danych teledetekcyjnych*”) uzyskał 7 punktację wśród 125 projektów II komponentu i 7 punktację wśród wszystkich projektów. Na uwagę zasługuje także fakt, iż wśród wybranych przez KE jedynie 8 wniosków z całej Europy z III komponentu znalazł się także wniosek polski- Instytutu na Rzecz Ekorozwoju (tytuł projektu: „*Przygotowanie strategii adaptacji do zmian klimatu miasta metropolitalnego przy wykorzystaniu mapy klimatycznej i partycypacji społecznej*”).

Szczegółowe zestawienie polskich projektów LIFE+ dofinansowanych przez NFOŚiGW w ramach naboru 2013 przedstawiono w **załączniku nr 1**.

4. Podsumowanie perspektywy 2007-2013 Instrumentu Finansowego LIFE+ w Polsce

W perspektywie finansowej 2007-2013 Komisja Europejska dofinansowała 65 przedsięwzięć realizowanych na terenie Polski o łącznym koszcie całkowitym wynoszącym ok. 620 mln zł. Od roku 2008 Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej włączył się we współfinansowanie projektów LIFE+.

Poniższy **wykres 1** przedstawia narastająco budżet współfinansowanych przez NFOŚiGW projektów LIFE+ w Polsce zmieniający się w wyniku kolejnych naborów wniosków. Dodatkowo na wykresie uwzględniono jeden projekt z naboru 2007 niewspółfinansowany ze środków NFOŚiGW.

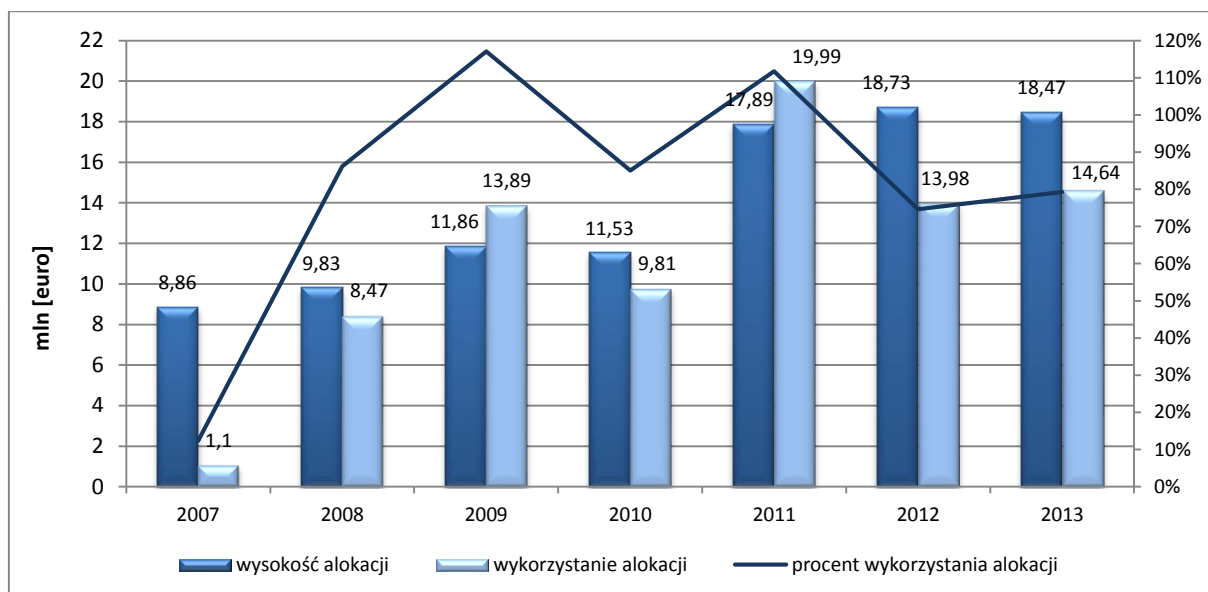

Wykres 1. Budżety projektów LIFE+ z naborów 2007-2013 (narastająco) [mln zł]

Obecnie wdrażane i współfinansowane przez NFOŚiGW są 64 przedsięwzięcia. Większość projektów (60) to przedsięwzięcia krajowe - realizowane przez polskich beneficjentów na terenie naszego kraju. Ponadto polskie podmioty są współbeneficjentami w 4 projektach międzynarodowych. Dotychczas KE oraz NFOŚiGW rozwiązały umowę z jednym z polskich beneficjentów LIFE+, a 2 projekty edukacyjne zostały zakończone z sukcesem i rozliczone przez KE.

Najwięcej realizowanych projektów dotyczy komponentu I - 37, budżet tych projektów to ponad 430 mln zł. W ramach komponentu II realizowanych jest w Polsce 17 projektów o łącznej wartości ponad 121 mln zł. Pozostałe 10 projektów to kampanie edukacyjne (komponent III) o łącznym koszcie całkowitym wynoszącym prawie 68 mln zł (w tym 2 rozliczone projekty o budżecie ok. 15 mln zł). Zestawienie projektów realizowanych w Polsce z udziałem środków KE i NFOŚiGW wraz z budżetem i podziałem na komponenty zawiera **załącznik 2**.

Dynamikę wykorzystania przez Polskę środków dostępnych w ramach Instrumentu Finansowego LIFE+ w naborach 2007-2013 przedstawia **wykres 2**. Od naboru 2008 r., w którym NFOŚiGW włączył się we wdrażanie LIFE+, Polska wykorzystwała ponad 91,4% swojej alokacji (80,7/88,3 mln €).

Wykres 2. Wykorzystanie alokacji LIFE+ przez Polskę w latach 2007–2013 [mln euro]

5. Wyniki naboru LIFE 2014 roku

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej działając zgodnie z zawartym z Ministerstwem Środowiska porozumieniem z dnia 28.02.2014 r., zaoferował potencjalnym Beneficjentom możliwość uzyskania współfinansowania projektów LIFE dodatkowo ze środków NFOŚiGW. Warunki ubiegania się o dofinansowanie zostały uregulowane zapisami programu priorytetowego „Współfinansowanie Programu LIFE” zatwierdzonego uchwałą Zarządu NFOŚiGW nr B/15/40/2014 z dnia 20 marca 2014 r. oraz uchwałą Rady Nadzorczej NFOŚiGW nr 30/14 z dnia 27 marca 2014 r.

Nabór wniosków o dofinansowanie w 2014 r. był pierwszym naborem w ramach nowej perspektywy finansowej LIFE 2014-2020.

Do Biura Narodowego Funduszu, w terminie ogłoszonego naboru, wpłynęły łącznie 82 wnioski o udzielenie dofinansowania przedsięwzięć LIFE ze środków NFOŚiGW, w tym 4 wnioski od wnioskodawców projektów zagranicznych. Zgodnie z zapisami programu priorytetowego wnioski o współfinansowanie poddane zostały ocenie efektywności kosztowej planowanych przedsięwzięć w oparciu o nowe kryteria i przyjętą metodykę. Dokonano również oceny zgodności zakresu przedsięwzięć z dokumentami strategicznymi, w której bezpośredni udział brało Ministerstwo Środowiska. W ramach oceny formalnej odrzucono 1 wniosek, natomiast 12 wniosków odrzuconych zostało z przyczyn merytorycznych (10 wniosków w ramach oceny merytorycznej prowadzonej przez NFOŚiGW, 2 wnioski w zakresie zgodności z krajowymi dokumentami strategicznymi w obszarze środowiska i klimatu ocenianej przez MŚ). Pozostałe 69 wniosków zostało podczas oceny merytorycznej ocenione pozytywnie na łączną kwotę dofinansowania ze środków NFOŚiGW na poziomie 126,3 mln zł. Lista przedmiotowych wniosków stanowi załącznik nr 3.

NFOŚiGW wypełnił i przekazał umieszczonym na ww. liście wnioskodawcom, niebędącym państwowymi jednostkami budżetowymi, 64 formularze A6 (w tym 4 dla wnioskodawców projektów zagranicznych) stanowiące niepotwierdzone zobowiązanie udzielenia dofinansowania z NFOŚiGW na realizację przedsięwzięć w ramach Programu LIFE.

W odróżnieniu od lat poprzednich NFOŚiGW nie uczestniczył bezpośrednio w przekazywaniu wniosków do KE. Wnioskodawcy dokonywali przesłania aplikacji w terminie określonym naborem

samodzielnie za pomocą narzędzia eProposal. Podsumowując nabór 2014 r.- do KE trafiło 71 wniosków polskich wnioskodawców (58 wniosków z deklaracją współfinansowania NFOŚiGW, 5 wniosków państwowych jednostek budżetowych spełniających kryteria wyboru NFOŚiGW oraz 8 wniosków nieubiegających się o dofinansowanie ze środków NFOŚiGW bądź odrzuconych na etapie oceny).

2 Wnioskodawców, którzy otrzymali wstępną deklarację A6 współfinansowania ostatecznie zrezygnowało ze złożenia wniosku do KE. Załącznik nr 3 zawiera informację o przekazanych wnioskach.

Do chwili opracowywania niniejszej informacji nieznanymi były wyniki oceny złożonych wniosków przez Komisję Europejską.

6. Działalność informacyjno – szkoleniowa Krajowego Punktu Kontaktowego oraz NFOŚiGW

Pracownicy NFOŚiGW w ramach działalności Krajowego Punktu Kontaktowego w 2014 r. uczestniczyli w kilkunastu konferencjach, szkoleniach, warsztatach informując o dotychczasowych osiągnięciach LIFE+ w Polsce oraz zachęcając potencjalnych wnioskodawców do korzystania z Programu LIFE. Do najważniejszych wystąpień należały:

- „Finansowanie ochrony mokradeł w Polsce. Projekty LIFE+”, Warszawa, 23.03.2014 r.,
- „Program LIFE na rzecz innowacji w ochronie środowiska”, Katowice- Konferencja na temat możliwości pozyskiwania funduszy dla MŚP w ramach programów europejskich, takich jak: Horyzont 2020, Life, COSME; Biuro Regionalne Województwa Śląskiego w Brukseli, 28.03.2014 r.,
- „Współpraca MŚ – NFOŚiGW w zakresie LIFE w nowej perspektywie finansowej”, 14.04.2014 r.,
- „Program LIFE na rzecz innowacji w ochronie środowiska”, prezentacja na szkoleniu dla beneficjentów Programu Greenevo, 21.05.2014 r.,
- „Termomodernizacje budynków i ochrona przyrody”, 31.07.2014 r., prezentacja dla wnioskodawców programu termomodernizacji budynków, organizator: Departament Ochrony Klimatu NFOŚiGW,
- „Instrument Finansowy Life. Wykorzystane szanse i nowe wyzwania w perspektywie 2014-2020”, Kołobrzeg- I Międzynarodowe Forum Ekologiczne, 16.09.2014 r.,
- „Nowoczesne rozwiązania teleinformatyczne w projektach finansowanych przez NFOŚiGW”, Warszawa- Centrum Nauki Kopernik, 1-2.10.2014 r.,
- „LIFE na rzecz ochrony klimatu”, Tleń- Rola lasów w pochłanianiu dwutlenku węgla z atmosfery, 23.10.2014 r.,
- „Program LIFE jako potencjalne źródło finansowania projektów klimatycznych”, Wrocław- Konferencja Organizacja i przygotowanie projektów hydrotechnicznych i zagospodarowania wód opadowych w Nowej Perspektywie Finansowej 2014-2020 pod kątem instytucjonalnym, społecznym, finansowym i formalnym, 10.10.2014 r.,
- „Wprowadzenie do Programu LIFE”, Kołobrzeg, 28.10.2014 r.,
- „Wprowadzenie do Programu LIFE”, Łysomice k. Torunia- Europejskie Forum Menadżerów Agrobiznesu, 18.11.2014 r.,
- „Program LIFE na lata 2014 – 2020” Warszawa- GDOŚ. Finansowanie ochrony przyrody w Polsce w perspektywie finansowej 2014-2020, 28.11.2014 r.,

W trakcie trwania naboru wniosków LIFE przez Komisję Europejską (16.06.-16.10.2014 r.) oraz NFOŚiGW (30.05.-28.07.2014 r.) pracownicy Wydziału ds. Programu LIFE, by pomóc i ułatwić polskim wnioskodawcom ubieganie się o dofinansowanie, zorganizowali następujące wydarzenia:

- Konferencja LIFE działania na rzecz klimatu- 05.06.2014 r.,
- szkolenia dla wnioskodawców ubiegających się o dofinansowanie projektów LIFE ze środków NFOŚiGW w ramach programu priorytetowego „Współfinansowanie programu LIFE”- 12.06.2014 r., 10.07.2014 r.,
- szkolenie dla GDOŚ i RDOŚ dotyczące realizacji programu LIFE- 24-25.06.2014 r.,
- Dzień Informacyjny LIFE- 01.07.2014 r.,
- szkolenie z pisania wniosków do Programu LIFE- 03.09.2014 r.,
- czerwiec-sierpień 2014 r., tj. w trakcie trwania naboru wniosków- przeprowadzono w siedzibie NFOŚiGW około 10 indywidualnych konsultacji wniosków do LIFE.

Łącznie w organizowanych wydarzeniach udział wzięło ok. 750 osób.

W dniu 29.10.2014 r. Krajowy Punkt Kontaktowy, na prośbę Komisji Europejskiej, zorganizował coroczne spotkanie Beneficjentów rozpoczynających realizację projektów LIFE- Kick off meeting z udziałem przedstawicieli KE.

Ponadto, na bieżąco realizowane były następujące działania:

- prowadzenie strony internetowej
<http://nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-zagraniczne/instrument-finansowy-life/>,
- prowadzenie skrzynki e-mailowej LIFE+ life@nfosigw.gov.pl, dla podmiotów zainteresowanych Programem LIFE,
- udzielanie informacji o Programie oraz konsultacje telefoniczne,
- rozpowszechnianie podczas wszystkich konferencji i szkoleń zeszytów tematycznych LIFE, opracowanych przez Komisję Europejską, przetłumaczonych i wydanych przez NFOŚiGW.